

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΚΤΕΜΑΤΩΝ**

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
ΑΓΟΡΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΡΟΙΟΤΗΤΑΣ

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ξ Η

Μελέτης για τις τάσεις στις αγορές βασικών γεωργικών προϊόντων και επιλογή παραγωγικών κατευθύνσεων στις περιοχές που θα αρδευθούν από τον άχελώο.

Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού Γεωργίας κ. Δ. Πατσίδου, με αριθμό 117416/5.6.86, συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας, "για την έρευνα της αγοράς προϊόντων και προώθησης καλλιεργειών στη Θεσσαλία και περιβάλλοντα".

Βιδικότερα το έργο της ομάδας καθορίστηκε ως εξής:

α. Η έρευνα της εξέλιξης της ζήτησης στην εσωτερική, κοινοτική και διεθνή αγορά των καλύτερων αγροτικών προϊόντων.

β. Ο προσδιορισμός κατά προσέγγιση:

- β.1. Τυπείδους των καλλιεργειών που θα πρέπει να ποιεθούν στη Θεσσαλία, μετά την εκτέλεση των αρδευτικών έργων, που προβλέπονται να κατασκευαστούν και β.2. της έκτασης που θα πρέπει να καταλάβει κάθε καλλιέργεια μέσα στην περιφέρεια των 3.500.000 στρ. που αποτελεί το χώρο της γεωργικοκτηνοτροφικής ανάπτυξης της Θεσσαλίας, σε συνδυασμό με τα έργα της εκτροφής του άχελώου.

Η Ομάδα παράσχε τη μελέτη στο τέλος Ιουλίου, όπως προέβλεπε η σχετική απόφαση. Περιλαμβάνονται τα παρακάτω κεφάλαια:

Α. Οι τάσεις στις γεωργικές αγορές, σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάστηκαν οι τάσεις στην προσφορά και ζήτηση των κυριότερων γεωργικών προϊόντων (δημητριακά, λιπαρές ουσίες, λάχανο, κρεμμύδι, κητόνιο, σιροκικυπεντικά και κτηνοτροφικά προϊόντα) και τα προβλήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των διαφόρων πολιτικών στην Κοινότητα και το διεθνές χώρο.

Έτσι ενώ αναμένεται αύξηση της παραγωγής, η ρυθμός μεταβολής της ζήτησης θα είναι χαμηλός ή αωντικός, με αποτέλεσμα να υπάρχει ανισορροπία προσφοράς/ζήτησης και επιτορικός ανταγωνισμός, που θα επιμικρατεί με τη λήξη μέτρων στις

εισαγωγές (τεχνικά εμπόδια διεύθυνσης), πέσαν των γνωστών βασμολογικών/εσα-
λογικών μέτρων, καθώς και με τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων στις εξαγωγές,
που θα οδηγήσουν σε ιδιαίτερα χαμηλές διεθνείς τιμές.

Το κλίμα αυτό επιτείνεται από τις νομισματικές και συναλλαγματικές συνέπειες
από τη δραστική των ηγετικών χωρών στο διεθνή νομισματικό τομέα, να βρούν
λύσεις που θα εξισορροπούν τις εμπορικές σχέσεις.

Ειδικότερα στην Κοινότητα υπάρχει τάση να ληφθούν περιοριστικά μέτρα για όλα
ελαχιστόν τα προϊόντα, που αποτελούν όμως μάλλον μέτρα δημοσιονομικής και εμπο-
ρικής πολιτικής, παρά μέτρα ουσιαστικής μείωσης ή ελέγχου της παραγωγής.
Από την ανάλυση του κεφαλαίου αυτού προέκυψε ότι θεν υπάρχουν, πρακτικά, το-
μείς που να μπορούν να αναπτυχθούν μαζικά, αυθόνομα, αποδοτικότητα και οικιο-
νομικά, σε κοινοτικό ή διεθνές επίπεδο!

B. Προϊόντα που παράγονται στη Θεσσαλία
(υφιστάμενη κατάσταση)

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζεται η κατάσταση της Ελληνικής και Εσραολικής γεωργί-
ας, κατά τομέα, με σημείο αναφοράς πάντα το κοινοτικό πλαίσιο δράσης. Η Ελλη-
νική γεωργία, όπως είναι γνωστό, κινείται μέσα στον κοινοτικό χώρο και υπό-
κειται στο κοινοτικό δίκαιο, παράγει προϊόντα που σε μεγάλο ποσοστό απευθύν-
ονται στην Κοινοτική ή διεθνή αγορά και έχει ανοικτά τα σύνορά της σε κάθε
εισαγωγή (με ή χωρίς βασμούς ανάλογα με την προέλευση) και πολύ περιορισμένες
δυνατότητες εφαρμογής "τεχνικών επιδόσεων" στις εισαγωγές.
Οι επιλογές, λοιπόν, είναι αναπόσπαστα ενταγμένες μέσα στην Κοινοτική πραγμα-
τικότητα.

Ειδικότερα εξετάζονται τα δημητριακά, το βαμβάκι, ζαχαρότευτα-ζάχαρη, καπνός,
ηλιάνθος, σινοβοτικά ψωχανθή, βρώσιμα όσπρια, ελιά, σφαιροκπέυπτικά και κτη-
νοτροφικά προϊόντα.

Γ. Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται τα συμπεράσματα για τις δυνατότητες προώθησης
των κύριων παραγωγικών κατευθύνσεων, αναλυτικά κατά προϊόν ή ομάδα προϊόντων:

1. Φρούτα και λαχανικά. Στα φρούτα και λαχανικά, η Κοινότητα είναι ελλειμμα-
τική μόνο στα εσπεριδοειδή, που δεν μπορούν να καλλιεργηθούν στη Θεσσαλία,
λόγω κλιματολογικών συνθηκών. Για τα άλλα φρούτα και λαχανικά, οι δυνατό-
τητες επέκτασης είναι περιθωριακές κυρίως για εσραολιματικους λόγους και
γιατί είναι πλεονασματικά στην ΕΟΚ.

2. Καπνός. Οι γνωστές ποικιλίες ανατολικών καπνών, είτε δεν ενδεδεικνύονται για
εσραολικούς λόγους, είτε είναι παραζημιωτικές στην εισαγωγή τους. Είναι το

ενδιαφέρον εντοπίζεται κύρια σε ζητούμενες, στην αγορά κοιλιές τ.χ. VIRGINIA, σε μικρή όμως έκταση, αφού διερευνηθεί η δυνατότητα και το όριο μιας τέτοιας κατεύθυνσης.

Επιπλέον, η ύπαρξη ορισμού ενγλωπίδων ποσότητας από την ΕΟΚ δημιουργεί προβλήματα σχετικά με την καλλιέργεια.

Εντούτοις το όριο αυτό είναι δυνατόν να τροποποιηθεί με απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών και κάποια τέτοια έδειξη υπάρχει στην "παράση άρθρο". Η αύξηση όμως του ορίου δεν θα είναι σημαντική, με συνέπεια και οι δυνατότητες επέκτασης της καλλιέργειας να είναι περιορισμένες.

4. Ηλόανθος. Η αύξηση της παραγωγής, κέραν του κοινωνικού κεφαλαίου, οδηγεί σε μείωση της εντάσεως και έμφαση του εισοδήματος του παραγωγού. Με την φαινεται αύξηση της ποσότητας του κεφαλαίου, αλλά επειδή προσέλεται πλεοναση της ζήτησης, στην ελληνική αγορά, παραλαών και τραπεζών, η καλλιέργεια αυτή θα μπορούσε να επεκταθεί, περιορισμένα, ιδίως στην περίπτωση που θα συνδυαστεί με ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

5. Αραβόσιτος. Το προϊόν υφίσταται σε "φόρο συνυπερευπόνησης" και η επέκταση της καλλιέργειας θα πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά και να συνδυαστεί με εξαγωγές και ανάπτυξη της κτηνοτροφίας σε μικρές επιχειρήσεις.

6. Σινοδοτικά φυτά. Η ανάπτυξη των σινοδοτικών φυτών ενδείκνυται τ.χ. υπόψη αν συνδυαστεί με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

7. Κτηνοτροφικά προϊόντα. Η έρευνα καταλήγει στη διαπίστωση ότι οι μόνες κατευθύνσεις είναι εκείνες της παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων (κρέας, γάλα) σε συνδυασμό με την παραγωγή ζωοτροφών (αραβόσιτος, μηδική) κυρίως για την κάλυψη της εσωτερικής αγοράς.

Η δημιουργία, όμως, μικτών επιμεταλλεύσεων πρέπει να ερευνηθεί, γιατί υπάρχουν περιοριστικοί παράγοντες, οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί τ.χ. πιθανή εισφορά στην ΕΟΚ για παραγωγή γάλακτος κ.ά.

Συν τοις άλλοις συμπέρασμα αναφέρονται:

1. Πεπιλεγεται σαν κύρια παραγωγική κατεύθυνση ο συνδυασμός κτηνοτροφίας (κρέας) ζωοτροφών. Η επιλογή αυτή δεν επιβάλλεται μόνο σαν "οικονομική" επιλογή αλλά και σαν η μόνη μέσθσρα αφού απευθύνεται στην εσωτερική αγορά και όχι στην κοκοροσφάγια αγοράς εξαγωγής.

2. Σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα μπορεί να είναι η πολυπλοκότητα και μάλλον είναι σκόπιμο να είναι πολυφάσθης (βαμβακι, σιτάρι, αραβινό κ.ά.) αφού είναι τόσο προβληματικές για μεγάλες ποσότητες.

3. Τέλος σημειώνεται, ότι η ομάδα δεν ασχολήθηκε με τον προσδιορισμό των εκτάσεων

των του να καλλιεργηθούν π.χ. παραδοίταις, μηδενική και των εκτάσεων που να αντικαταστήσουν τις αμερικινές καλλιέργειες, γιατί πιστεύει ότι ο προσβλε-
οισιός αυτός ανήκει στις ειδικές γεωπολιτικο-οικονομικές μελέτες που να γίνουν σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ε.Π.Ε.Χ.Α.Ε.Ε.

(Από την Ομάδα Εργασίας)

I. ΟΙ ΤΑΞΕΙΣ ΥΠΙΣ ΠΡΟΓΡΗΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΥΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΠΙΠΕΑΟ

1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η γερμανία στις μέρες μας περνά από μια κακή. Η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης στα σημαντικότερα γεωργικά προϊόντα παρουσιάζει αυξανόμενη διαρθρωτική ανισορροπία.

Η κατάσταση αυτή δεν αναμένεται να ανατραπεί ταυχόχρον μεσοπρόθεσμα, ενώ δεν απολαμβάνεται και να επιδεινωθεί.

Ειδικότερα:

Είς αναπτυσσόμενες χώρες δεν αναμένεται μακροπρόθεσμα τη παραγωγή μέχρι το 2000. Η αύξηση αυτή θα αφορά μόνο τα 1/5 της αμερικανικής παραγωγής και μόνο κατά το 1/5 την κινεζική. Η αναμενόμενη αύξηση της αμερικανικής παραγωγής μέχρι το 2000 θα εξελιχθεί κατά 25% από την αύξηση των αμερικανικών εξαγωγών, κατά 15% από την εντικοποίηση της καλλιέργειας και κατά 10% από την αύξηση των εξαγωγών των άλλων χωρών. Στο ίδιο διάστημα, θα πρέπει να αναπτυχθούν οι εισαγωγές της Η.Π.Α. και της Κορέας, ενώ οι μέγιστες εισαγωγές της Σουηδίας θα είναι ίσως οι μεγαλύτερες και οι σημαντικότερες, ενώ οι μέγιστες εισαγωγές των Η.Π.Α. θα είναι ίσως οι μεγαλύτερες. Η εισαγωγή των Η.Π.Α. θα είναι ίσως η μεγαλύτερη και η σημαντικότερη, ενώ οι μέγιστες εισαγωγές της Σουηδίας θα είναι ίσως οι μεγαλύτερες. Η εισαγωγή των Η.Π.Α. θα είναι ίσως η μεγαλύτερη και η σημαντικότερη, ενώ οι μέγιστες εισαγωγές της Σουηδίας θα είναι ίσως οι μεγαλύτερες.

Εάν προφορές ότι εάν πράγματι οι αναπτυσσόμενες χώρες αυξήσουν την γεωργική τους παραγωγή, τότε οι αναπτυσσόμενες χώρες θα πρέπει να μειώσουν μακροπρόθεσμα τη δική τους. Η εξισορρόπηση λοιπόν προσφοράς/ζήτησης στις διεθνείς αγορές θα εξαστηθεί κύρια από την ευελιξία των αναπτυσσόμενων χωρών να προσφοριστούν στις νέες συνθήκες.

Η ανισορροπία πάντως αυτή, που αποτελεί σήμερα μια πραγματικότητα, έχει οδηγήσει σε εντατικοποίηση του εμπορικού ανταγωνισμού που επιφύεται με τη λήψη μέτρων στις εισαγωγές (τεχνικά εμπόδια διείσδυσης) τέρων των γνωστών θεμελιών διαπολιτικών/φορολογικών μέτρων, καθώς και με τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων στις εξαγωγές που οδηγούν και στο κατασάγισμα των διεθνών τιμών.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν, μολονότι συνιστούν ένα πλαίσιο γενικής δραμείας για τη γερμανία, δεν αντανακλώνται ομοιόμορφα ούτε σ' όλες τις εθνικές χώρες και τα περιφερειακά αγορές αλλά ούτε και σε όλα τα γεωγραφικά προϊόντα.

Υπάρχουν πάντοτε περιθώρια είτε περιορισμένης ανάπτυξης είτε, κύρια, αλλαγή των συσχετισμών στα μερίδια της αγοράς. Πάντως η αύξηση και αξιοποίηση των

των προϊόντων συσχετίζεται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα και αυτό το στοιχείο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την παραπέρα εξέταση.

Ειδικότερα, είναι σημαντικό γεγονός, είναι προφανές ότι δεν μπορεί να εξετασθεί αποκλειστικώς ούτε σαν εθνικός ζήτημα ούτε σαν εθνική αγορά

επιπλέον:

Ζείται και κινείται μέσα στον κοινοτικό χώρο και υπόκειται στο κοινοτικό δίκαιο
και οφείναι δε γιγατοί οι ποσοτικοί και άλλοι περιορισμοί που έχουν ήδη
επιβληθεί για ληφθούν με στόχο τον περιορισμό ή έλεγχο της προσφοράς στα εθνικά
μνημότερα γεωργικά προϊόντα.

Παράγει προϊόντα που σε μεγάλο μέρος των περιπτώσεων αποτελούν αντικείμενα
επιλογής, καθώς επιπλέον είναι αντικείμενα επιλογής της αγοράς στην αγορά
εθνική ή μη ή στην αγορά ενταξίας, η οποία είναι πολύ σημαντικός συνταξ
επιλογής.

Αυτό είναι το πρώτο μέσο στα οποία θα μπορούσαν οι επιλογές ανάμεσα της να
δεν συνηθίζεται να συζητηθεί με το στοιχείο της επιλογής της αγοράς
δεν συνηθίζεται να συζητηθεί με το στοιχείο της επιλογής της αγοράς

Σε περίπτωση ύψους πολλών επιλογών, είναι δυνατόν να τεθούν προτεραιότητες με βάση τα οικονομικά κριτήρια:

- α) αύξηση της αξίας της γεωργικής παραγωγής,
- β) μείωση του κατά μονάδα κόστους παραγωγής,
- γ) συμβολή στην ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα (προστιθέμενη αξία, απασχόληση),
- δ) μείωση της εξάρτησης της χώρας από εισαγωγές.

2.- ΠΡΟΣΠΕΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΠΡΟΪΟΤΟΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗΣ ΜΙΚΡΟΠΡΟΣΩΠΑ

α. Γενική

Στη διάρκεια των 10 τελευταίων χρόνων παρατηρείται τωθώς στατιστικά η και υποχώρηση των γεωργικών εισοδημάτων στις περισσότερες μεγάλες χώρες παραγωγής. Αυτό οφείλεται κύρια στη στασιμότητα ή υποβάθμιση της κατάρτισης των γεωργικών αγρών.

Οι εμφανέστερες συνέπειες αυτής της υποβάθμισης είναι, αφενός η θεματική αύξηση των αποθεμάτων των περισσότερων βασικών γεωργικών προϊόντων και αφετέρου η μείωση των τιμών (πρωτόμων) και εξαγωγής σε πραγματικούς όρους.

Οι συνέπειες της κατάρτισης βαρύνουν όχι μόνο το εισόδημα των παραγωγών αλλά και τους κοινωνικούς προϋπολογισμούς που παύονται να αναλαμβάνουν όλα και

υψηλότερες δαπάνες στηρίξης αγρών, αποθεματοποίησης και διάθεσης των πλεονα-
σμάτων.
Η κοινοτική γεωργία δεν ξφεύγει από τις συνέπειες της έλλειψης ισορροπίας
μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στα περισσότερα γεωργικά προϊόντα.

Κάτω από το πρίσμα αυτό έχει ενδιαφέρον η εξέταση των μεροπρόθεσμων προοπτικών
εξέλιξης της προσφοράς και της ζήτησης κατά τομέα.

Σημειώνεται σαν προοίμιο ότι:

- Οι εξωτερικές συναλλαγές της Κοινότητας την τελευταία δεκαετία χαρακτηρί-
στηκαν από δυσανάλογη αύξηση των εξαγωγών στα βιομηκικά γεωργικά προϊόντα
(βλ. γραφ. περίληψη).
- Η προβλεπόμενη έτηια εξέλιξη των μηχανομηκών αγροτικών οχημάτων στην Ευρώπη των
12 θα έχει ευνοϊκή επίδραση στην κατανάλωση.
- Ο πληθυσμός της Ευρώπης των 10 προβλέπεται να αυξηθεί με ετήσιο ποσοστό
0,18 για να φθάσει το 1992 σε 276 εκατομμύρια.
Για την Ευρώπη των 12 το προβλεπόμενο ποσοστό αύξησης είναι 0,24 ο δε πλη-
θυσμός θα φθάσει το 1992 τα 326 εκ.
- Το εισόδημα αναμένεται (σύμφωνα με εκτιμήσεις της Επιτροπής) να εμφανίσει
θετική εξέλιξη (+2% για την Ευρώπη των 10).

β. Φιτική παραγωγή

(1) Σιτηρά

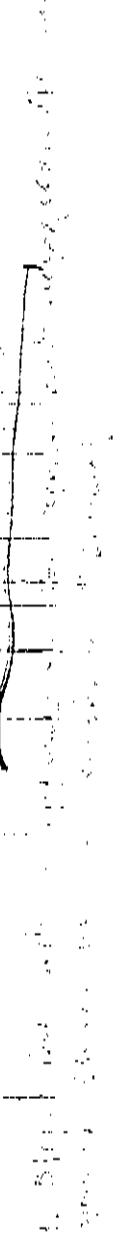
Η παραγωγή σιτηρών στην Ευρώπη των 10 υπολογίζεται ότι το 1985 θα ανέλθει
 στους 138,6 εκ. τόνους και το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την τάση για συνεχή
 αύξηση της παραγωγής που παρατηρείται καιά τις επτά τελευταίες περιόδους εμπο-
 ρίας.

Ο καθοριστικός παράγοντας που συντελεί στην παραγωγή ρεκόρ είναι η αύξηση των
 αποδόσεων (με ετήσιο ρυθμό 2-3%). Πημιώνεται ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις
 βασικά παραμένουν στάσιμες ή ακόμα σημειώνουν μικρή μείωση (27,5 εκ. επίφρα).

Τα ποσοστά που καταλαμβάνουν τα τρία κύρια σιτηρά παραμένουν κατά μέσο όρο
 επίσης αμετάβλητα σε σχέση με το 1984:

Μαλακό σιτάρι	45%
Κριθάρι	30%
Αραβδατος	15%

Υπογραμμίζεται ότι για πρώτη φορά η κοινότητα είναι καλύτερη σε αριθμούς.
 Με την υπόθεση ότι θα συνεχισθεί η σημερινή τάση θα ήταν δυνατό να γίνουν οι
 εξής προβλέψεις για την παραγωγή του 1991 (περίοδος εισφοράς 1991/92):

Δηλαδή η συνολική κατανάλωση στις χώρες αυτές θα φθάσει 1,6 εκ. τόνους, έτσι ώστε η κατανάλωση χοιρείου κρέατος στην Ευρώπη των 12 να εκτιμάται σε 13,1 εκ. τόνους το 1992.

Βεβαιώνεται ότι η παραγωγή στην Ισπανία και Πορτογαλία θα παρακολουθήσει την κατανάλωση (1,6 εκ. τόνοι) υπολογίζεται η παραγωγή στην Ευρώπη των 12 σε 13.320 εκ. τόνους.

(6) κρέας πουλερικών

Η παραγωγή κρέατος πουλερικών γνώρισε στην Ευρώπη των 10 κατά το 1985 μικρή αύξηση (+1%), η οποία είναι καλύτερη από το ποσοστό αύξησης της κατανάλωσης που είναι 2,5%. Η Κοινότητα θα εξακολουθήσει να είναι πλεονασματική, αλλά λόγω της αύξησης της εγχώριας παραγωγής στις χώρες στις οποίες παρατηρείται κατά παράδοση έλλειμμα, οι καθαρές εξαγωγές της Κοινότητας θα μειωθούν.

Η τάση αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί στο μέλλον, στην Ευρώπη των 10. Οι δύο νέες χώρες υπολογίζεται ότι έχουν μικρό έλλειμμα (10-15 χιλ. τόνους).

Εκτιμάται ότι για το 1992:

Παραγωγή στην Ευρώπη των 10	4.750.000	τόνοι
Κατανάλωση " " "	4.530.000	" "
εξαγωγές	220.000	" "
Παραγωγή στην Ευρώπη των 12	5.750.000	" "
Κατανάλωση " " "	5.550.000	" "
εξαγωγές	200.000	" "

δ. Συμπεράσματα

Ύστερα από την παραπάνω ανάλυση, συμπεραίνουμε ότι δεν υπάρχει κανένας τομέας που να παρέχει πρακτικές δυνατότητες απόδοσης ανάπτυξης σε κοινοτικό ή διεθνές επίπεδο.

Ειδικότερα, σε κοινοτικό επίπεδο, οι υπάρχοντες συστηματικοί παρέχουν σ' ορισμένους τομείς κάποια περιορισμένη ευελιξία.

Σ' οποιδήποτε πάντως περίπτωση το στοιχείο της ανταγωνιστικότητας θα παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο (μεγάλη αγορά, χαμηλό μέσο επίπεδο προστατευτισμού, δημοσιονομική πειθαρχία, εμπορικός πόλεμος).

Βασικοί τομείς στους οποίους δεν έχουν παρθεί δραστικά ποσοτικά περιοριστικά μέτρα είναι:

- μερικά φρούτα και λαχανικά
- ορισμένες κομιλίες παπιάς
- ζωοτροφές εν γένει (εξαρτάται αρθροσίου-πλακούντων)
- κρέατα

Π. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

1.- ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

α. Κατανομή της γεωργικής γης της Θεσσαλίας

Η συνολική γεωργική γη, το 1985, στη Θεσσαλία ήταν 5.026.819 στρ. με ποσοστό 85% για τις αροτραίες καλλιέργειες, 5,8% για τους ελαιώνες, 1,9% για δενδροκομικές καλλιέργειες, 1,7% για λαχανικά, 1,6% για αμπελώνες και το υπόλοιπο 1% για άλλες καλλιέργειες. Τα στοιχεία για την κατανομή της γεωργικής γης, κατά κατηγορία χρήσεως και αναλυτικά στους 4 νομούς της Θεσσαλίας, υπάρχουν στον πίνακα 1. Αναλυτικά, κατά νομό, η Λάρισα έχει το 48%, η Καρδίτσα το 22%, η Μαγνησία 17,5% και τα Ίωλιακα 12,5% της συνολικής γεωργικής γης της Θεσσαλίας. Σχετικά με την αρέσκειση/έκταση και την κατανόμη της, τα σχετικά στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα 2. Από τον πίνακα προκύπτει ότι στη Θεσσαλία αρέσεται το 41% της συνολικής γεωργικής γης. Ίδιωτότερα οι αροτραίες καλλιέργειες αφεύονται κατά 40%, οι λαχανόκηποι 92%, οι ελαιώνες 25%, οι αμπελώνες 39% και οι οπωρώνες 62%.

Τέλος σημειώνεται ότι μεγάλο ποσοστό (89%) αρέσεται με άνεληση και το υπόλοιπο (11%) με φυσική ροή.

β. Κατανομή των εμμεταλλεύσεων

Σύμφωνα με στοιχεία της έρευνας "Αιόφρωση των Γεωργικών Εμμεταλλεύσεων έτους 1983", το σύνολο των γεωργικών εμμεταλλεύσεων της Θεσσαλίας ήταν 104.740 με συνολική έκταση 4.595.603 στρ. και χρησιμοποιούμενη γεωργική γη 4.455.703 στρ. που αποτελούν το 10,9% των εμμεταλλεύσεων, το 11,2% της εκτάσεως και το 12,9% της γεωργικής γης του συνόλου της χώρας.

Η κατανομή των εμμεταλλεύσεων, ανάλογα με την έκτασή τους, υπάρχει στον πίνακα 3. Από τον πίνακα προκύπτει ότι το 50% των εμμεταλλεύσεων έχει έκταση από 10-50 στρ. με μέση έκταση ανά εμμετάλλευση 26 στρ. Επίσης το 10,5% των εμμεταλλεύσεων έχουν έκταση πάνω από 100 στρ. ενώ το 23% έχει έκταση, κάτω από 10 στρ.

Σχετικά με τις ορεινές και προβληματικές περιοχές η έρευνα δίνει τα εξής στοιχεία:

Για τις ορεινές περιοχές σύνολο εμμεταλλεύσεων 25.960 και 715.538 στρ. ή το 24,8% και 15,6% του συνόλου της Θεσσαλίας αντίστοιχα, ενώ για τις προβληματικές περιοχές το σύνολο των εμμεταλλεύσεων είναι 3.460 και 219.230 στρ. ή 3,3% το 48% του συνόλου της Θεσσαλίας.

γ. Μορφή χρήσεως των εκτάσεων

Η κατανομή των εμμεταλλεύσεων ανάλογα με τη μορφή χρήσεως των εκτάσεών τους,

Σημεία συνάντησης

ρδ σιτάρι να καλλιεργηθεί, λαμβάνοντας ορισμένα εθνικά μέτρα για αμιγείς τάξεις και να εφαρμοσθεί το πρόγραμμα "Τυποποίησης σκληρού σιταριού" που καταργήθηκε από 1980 λόγω της ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ.

Οι ανάγκες της χώρας σε αυτούσιο σκληρό σιτάρι ανέρχονται σε 260.000 τόνους περίπου και αναλύονται ως εξής:

- 150.000 τόνοι αυτούσιο για παραγωγή σιμιγδαλιού από το οποίο παράγονται τα παντός είδους ζυμαρικά και άλευρα για την παραγωγή σόμμιγκου ψαμιού (χωριάτικος).
- 80.000 τόνοι ως σπόρος για κανονική σπορά και επανασπορές (ανάλογα με την έκταση).
- 30.000 τόνοι από τα αποθέματα των παραγωγών τα οποία αλέθονται και το προϊόν χρησιμοποιείται για την παρασκευή χωριάτικου ψαμιού, τραχανάδες, χυλοπίτες κ.λπ.

Πρέπει να επισημανθεί ο αριθμός των σιμιγδαλομένων στην Ελλάδα είναι 7 και μόνο μια μονάδα έχει κάθετη παραγωγή δηλαδή παραγωγή σιμιγδαλιού και ζυμαρικών με οπωσδήποτε μειωμένο κόστος παραγωγής. Στην Ιταλία σχεδόν όλες οι βιομηχανίες είναι αυτού του τύπου και με τις διαφημίσεις που κάνουν έχουν κατακτήσει τις αγορές τόσο στο χώρο της Κοινότητας όσο και στις τρίτες χώρες.

Από το 1982 αυξήθηκε σημαντικά η παραγωγή του σκληρού σε βάρος του μαλακού (για τους λόγους που αναφέρθηκαν σε άλλο κεφάλαιο) και η εξέλιξη αυτή έχει σαν συνέπεια το έτος 1986 να έχουμε πλεονάσματα σκληρού σιταριού 750-800.000 τόνους και με προοπτικές αύξησης των πλεονασμάτων εφόσον διατηρηθούν τα Κοινοτικά δεδομένα (ενίσχυση της έκτασης του σκληρού κ.λπ.).

Με τα σημερινά δεδομένα η μόνη διεξόδος εξαγωγής των πλεονασμάτων είναι η εξαγωγή 50.000 τόνων στην Αλγερία που αντιστοιχεί σε 80.000 τόνους περίπου αυτούσιο και στην Ιταλία ως αυτούσιο.

Ύστερα από τα παραπάνω εξάγεται το συμπέρασμα ότι αντεδείκνυται η καλλιέργεια του σκληρού σιταριού μέσα στη ζώνη των 3.500.000 στρεμμάτων που πρόκειται να αρδευθούν με το νέο πρόγραμμα, διότι ο αριθμός θα δώσει υποβαθμισμένη παραγωγή (αυξημένο ποσοστό αλευρωδών κόκκων).

(3.3.) Κοιβάς

Για τους τρόπους και τις μεθόδους καλλιεργείας, τις μεταφορές, τον καθορισμό τιμών και τη χρηματοδότηση ισχύουν σχεδόν, με μικρές παραλλαγές, τα ίδια όπως στο μαλακό σιτάρι και η διαφορά είναι ότι έχουμε χειμερινή και ανειματική σπορά.

Εκείνο που ισχύει και έχει ιδιαίτερη σημασία για το κριθάρι είναι ότι ο θερισμός που αρχίζει περίπου από 25 Μαΐου στις νησιωτικές και νότιες περιοχές της χώρας, ότι το 1/3 της παραγωγής συγκεντρώνεται από την ΚΥΔΕΠ και τα 2/3 αυτοκατανάλει-

συνεται ή αναταλάσσεται μεταξύ παραγωγών και κτηνοτρόφων ανά κτηνο-
τροφία χρειάζονται 800.000 τόνοι για την βυνοτοσία 70.000 τόνοι πετσίου.
Τα τελευταία χρόνια ερίσαστε αυτάρκεια στο κριθάρι, αν και στο τέλος έτιπασά του
έτους 1986 φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια κριθάρι θα κριθάρι θα παραρσασα μετρί-
την κατάρκεια της ενόσσης των 600 δραχ./στρ. που χορολλογόνται μέτρί και το
έτος 1984.

Το κριθάρι σήμερα καλλιεργείται σε ξηρικά χωράφια και σε περιουσιαστικά
καλλιεργείται σε αμειψισπορά σε αρσενόμεινα χωράφια. Η καλλιέργεια σε
αρσενόμεινα εδάφη υπέρταται τον ποσοστό και βελτιώνεται την κοίτιότι τότε για
βυνοτοσία όσο και για την κτηνοτροφία.

Πρέπει να τονισθεί ότι η ΠΟΚ έχει μετρία πλεονάσματα κριθάριού και η γύμναση
υπάρχουν δυνατότητες εξαγωγής, η παρακαταναλώση μας να παραρσασα να περιορισθεί
έκταση που με την παραγωγή της θα καλλίσει τις νέες παρήματα κτηνοτροφία που
θα παρουσιασθούν με το νέο πρόγραμμα (άρδευση θεσσαλίας).

Ύστερα από την διαπίστωση ότι υπάρχει τάση μείωσης της ζήτησης κριθάρι
και αυτή η τάση φαίνεται να συνεχισθεί για το σύνολο της χώρας και περίετοι οι
βυνοτήτες της θεσσαλίας είναι ευνοϊκές και μπορεί να καλλιέργηθεί κριθάρι επιπλέον
μέσα σε αρσενόμεινες εκτάσεις και ως αρσενόμεινος με αρσενόμεινος στρεμματικές
αποδόσεις και ταυτόχρονα βελτίωση της ποιότητας, προτείνεται η καλλιέργεια στην
υψηλή μελέτη ζώνη.

Ο καθορισμός της έκτασης εξαρτάται από τις απαιτήσεις νέας παρήματα κτηνοτρο-
φίας σε κριθάρι.

(4.4.) Καλαμπόκι

Από το 1978 που άρχισαν να χρησιμοποιούνται τα απλά υβρίδια το καλα-
μπόκι δεν καλλιεργείται πλέον σε ξηρικά χωράφια, αν ληφθεί υπόψη ότι για κάθε
στρέμμα χρειάζονται 200-250 m³ νερού.

Τα απλά υβρίδια διακρίνονται σε μικρού (90-110 ημέρες), μέσου (120-130 ημέρες)
και μεγάλου (140 και άνω ημέρες) βιολογικού κύκλου και επίσης έχουμε την κανο-
νική αποσά που αρχίζει τον Απρίλη όταν δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες
σποράς και η εκπόση καλλιέργεια της σποράς η σπορά αρχίζει μετά τον
βερσιό (8^ο 10ήμερο Ιουνίου) των σπορών και τελειώνει το 8^ο 10ήμερο του Ιουλίου
(το αργότερο).

Πέραν της σποράς για παραγωγή καρπού γίνεται και σπορά, τους ίδιους περίπου μή-
νες (Μαΐου και πρώτου μιστού) και για παραγωγή ενδιμήκτου για διατροφή των ζώων.

Υπάρχει ειδική πρόκληση που εφαρμόζεται επί Συνεταιριστικής βάσης στην Κ. & Λ.
Καλαμπόκι μετρία ποσότητα παραρσασα και περισσότερο εξειδικευμένο αρ-
θρομα θα παραρσασα να παραρσασα να παραρσασα να παραρσασα να παραρσασα να παραρσασα
το 80% της ζήτησης του Σημαδίου από τις νέες παρήματα κτηνοτροφίας

κτινοτοφίας σε ζωοτροφές στην εν λόγω ζώνη.

Η καλλιέργεια του καλαμποκιού είναι πλήρως μηχανοποιημένη ο'όλα τα στάδια (σπασ-
τικές μηχανές υλοκάλιστρα, αντίστοιχα συστήματα, λιπασματοδοκιμασιές, θεριζο-
αλωνιστικά μηχανήματα, ξηραντήρια για την ξήρανση του καμπού κ.λπ.) και ακόμη
υπάρχει ένα σύστημα διακίνησης του καλαμποκιού από τους παραγωγούς που αγοράζο-
ται από την ΚΥΔΕΠ και τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και διατίθεται πάλι από
την ΚΥΔΕΠ και τις Ενώσεις σε διαφορετική τιμή από την τιμή του παραγωγού αλλά
η τιμή αυτή είναι η ίδια για όλους τους κτινοτοφούς της χώρας (και των πλέου-
ρειών περιοχών), τα δε ανοίγματα που περνούν από την όλη διαχείριση καλύ-
πτονται από πιπώσις της διαχείρισης ζωοτροφών.

Το ίδιο σύστημα καλλιέργειας και διακίνησης του καλαμποκιού υπάρχει και στα
σπαστικά μηχανήματα.

Το σύστημα διακίνησης έχει το πλεονέκτημα της διαθεσιμότητας κτινοτοφών της
χώρας στην ίδια τιμή αλλά έχει το σοβαρό μειονέκτημα της ύψιστης από την διά-
θεση μεγάλων ποσών. Η μέριμνα αυτή των κτινοτοφών πρέπει να γίνει αν η τιμή
αγοράς από τους παραγωγούς φθάσει την τιμή κτινοτοφών. Με τον κανονισμό τέτοια
τιμή κατονομάζεται η επιδότηση της κτινοτοφίας στην παραγωγή.

Για να μη φθάσει, χωρίς δυσκολία, να φθάσει η παραγωγή του καλαμποκιού
στη νέα αρδευόμενη ζώνη πρέπει να καθορισθεί η τιμή κτινοτοφών η τιμή κτινοτοφών.
Η Κοινωνική παραγωγή καλύπτει το 80% περίπου των κτινοτοφών και αν ληφθεί υπόψη
ότι το 80% περίπου αναπτύσσεται της κτινοτοφίας στα χωράφια στα οποία θα αυξηθούν οι
ανάγκες σε ζωοτροφές και ακόμη ότι το ελληνικό καλαμπόκι λόγω ποικιλίας
σε παιδικές τροφοές - ζητείται πολύ στην Κοινωνική παραγωγή να προτιμούνται με
δυσκολία την επέκταση του καλαμποκιού στην υπό μελέτη ζώνη με παράλληλη βελτίω-
ση και συμπλήρωση του απαραίτητου νέου μηχανολογικού εξοπλισμού.

Επίσης προτείνεται η εφαρμογή προγράμματος παραγωγής ενσριαμάτων από καλαμπόκι
κανονικής και επίπορης σποράς στο επίπεδο της κλήσης των αναγκών της κτινοτο-
φίας στην υπό μελέτη ζώνη και στο σύνολο της χώρας.

(5.5.) Ρύζι

Στην υπό μελέτη ζώνη δεν ενδείκνυται η καλλιέργεια του ρυζιού διότι
αυτή γίνεται σε αλατούχα και σφραταμένα εδάφη τα οποία δεν υπάρχουν στην εν
λόγω ζώνη.

(6.6.) Βούτυρο - σούδα - τυρί

Βούτυρο

Η παραγωγή της βούτυρου χρησιμοποιείται κυρίως στη διατροφή των μονοκλών
και κυρίως των ελθόντων του έμπορου. Για την διατροφή των πόλων του έμπορου
μού χρησιμοποιείται ειδική θράνη η οποία εισάγεται ετησίως σε ποσότητα 30-50.000

- I. Στην επιπλέον τιμή που απολαμβάνει ο παραγωγός.
 - II. Στο τυχόν υψηλότερο κόστος μεταποίησης.
 - III. Σε τυχόν υπέρχουσα ενίσχυση της καταγωγής.
 - IV. Στην καταβολή από μέρος της E.B.Z. του φόρου καταβάσεως των έξι δραχμών ανά κιλό.
- Μειοτιμώσεις αναφορικά με την ανάλυση και κατανομή του ανούγματος στις τέσσερις παραπάνω περιπτώσεις δεν είναι δυνατόν να γίνει.
- Στους πίνακες 34, 35, 36 και 37, υπάρχουν οι θεσμικές τιμές ΕΟΚ ζαχαροτεύτλων και ζάχαρης, οι τιμές διάθεσης ζάχαρης από τα εργοστάσια και η εθνική ενιαία τιμή ζαχαροτεύτλων.

Προοπτική του κλάδου, συμπέρασμα και προτάσεις

Το δεδομένο το κοινοτικό κεντρικό που καθορίζει συγκεκριμένες ποσοστιαίες παραγωγής ζάχαρης, όπως αναλύθηκε στο σχετικό κεφάλαιο, δεν υπάρχουν προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη των δραστηριοτήτων στον τομέα της ζάχαρης. Υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης, αλλά με περιορισμένες προοπτικές του τομέα της απορροφητικής υβριδίων για λογαριασμό τρίτων, τόσο των τεύτλων όσο και άλλων φυτών.

(4) Καπνός

1. Υφιστάμενη κατάσταση

Ο καπνός καλλιεργείται από πολλά χρόνια στην Ελλάδα και αποτελεί την πιο συναλλαγματοφόρα καλλιέργεια.

Το μεγαλύτερο πλεονέκτημά του είναι ότι απασχολεί μεγάλο αγροτικό δυναμικό και αξιοποιεί εκτάσεις επικλινείς άγονες ξηρικές εκτός των ξενικών ποικιλιών BURLEY και VIRGINIA (πεδινές ποτιστικές) με μεγάλο οικονομικό αποτέλεσμα, το οποίο καμιά άλλη καλλιέργεια δεν μπορεί να αποδώσει.

Καλλιεργείται σχεδόν σ' όλα τα διαμερίσματα της Ελλάδας αλλά το μεγαλύτερο ποσοστό βρίσκεται στη Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία, Φθιώτιδορρωκιά, Λιτωακκαρανιά και λιγότερο στην Ήπειρο και την Πελοπόννησο.

Οι καλλιεργούμενες ποικιλίες διακρίνονται σε ανατολικές ποικιλίες, που ανέχονται σε 8 τον αριθμό και σε ξενικές που ανέχονται σε 2.

Κατά το έτος 1984 καλλιεργήθηκαν στην Ελλάδα 927.150 στρέμματα με 113.170 τόνους δηλαδή παραγωγή έναντι 893.060 στρεμμάτων με 116.659 τόνους δηλαδή παραγωγή το 1980 δηλαδή μια αύξηση 3,9% των εκτάσεων και 22,7% της παραγωγής.

Από τα στοιχεία του συννημένου πίνακα 38 και 39 λείπουν οι ποικιλίες ήτοιόδα Σμύρνης, Φ1, Κ63 & Σ79 που αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό (11.500 στρεμ. το 1983 ή 1,2%, 9.300 στρεμ. το 1984 ή 1% 15.500 στρεμ. το 1985 ή 1,6%) των εκτάσεων

ενισχύσεις) με τον όρο της σταδιακής τους μείωσης (20% ετησίως) ούτως ώστε η εσοδεία 1984 να είναι η τελευταία εσοδεία καπνών που ατόλυνσε εισροδικοτική ενίσχυση με την συγκράτηση της ΕΟΚ.

Σε Κοινοτικό επίπεδο η πολιτική του καπνού χαρακτηρίζεται, μέσο στα πλαίσια της δημοσιονομικής στενότητας που υπάρχει, από:

- Μείωση της παραγωγής των ποικιλιών που δεν απορροφώνται από την αγορά με αντίστοιχη μείωση των τιμών (Τομπέλια, Μαύρα κ.λπ.)
- Προώθηση των ποικιλιών που έχουν ζητήσει στην αγορά με μια αύξηση (μικρή) των τιμών (Μπασιμάς VIRGINIA).
- Επιφυλακτική στάση απέναντι στα BURLEY τα οποία συγκριτικά έγιναν προβληματικά (Μεγάλη παγκόσμια παραγωγή, πώση των τιμών).

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει θεσπίσει το Βασικό Κανονισμό 727/70 του καπνού "Κοινή οργάνωση αγοράς ακατέργαστου καπνού" που περιλαμβάνει τα εξής συστήματα:

- Σύστημα τιμών (Τιμές στόχου, τιμές παρέμβασης, Δευτερεύουσες τιμές παρέμβασης)
- Σύστημα πριμοδοτήσεων (Κοινοτική πριμοδότηση, επιστροφές)
- Σύστημα παρέμβασης (Κοινοτική παρέμβαση καπνού σε φύλλα και δεματοποιημένου)
- Σύστημα ελέγχων της καλλιέργειας και της αγοράς
- Σύστημα της διαχειρίσιμης

2. Προοπτικές του κλάδου για τη χώρα και Θεσσαλία

Οι προοπτικές για τα ελληνικά καπνί γενικότερα, κάτω από τις διεθνείς συγκυρίες (παγκόσμια πλεονάσματα, τάση μείωσης της κατανάλωσης των προϊόντων καπνού που οφείλεται στην αντικαπιταλιστική εκστρατεία σε διεθνές επίπεδο, διεθνής οικονομική κρίση, αύξηση της φορολογίας κ.λπ.) δεν είναι ευνοϊκές.

Ειδικότερες προοπτικές διανοούνται όμως στη χώρα μας για την ποικιλία Βιρτζίνια, με την νέα στροφή των καπνιστών σε διεθνές επίπεδο στα τσιγάρα τύπου BLENDED από χρησιμοποιούν μεγάλο ποσοστό καπνών Βιρτζίνια, η οποία προβλέπεται ότι θα επεκταθεί για να καλύψει μέρος των αναγκών της ελληνικής ή κοινοτικής καπναγοράς, ενώ παράλληλα θα αντικαταστήσει μέρος της καλλιέργειας προβληματικών ποικιλιών.

Ειδικότερα για την συγκεκριμένη περιοχή που θα επηρεασθεί από τα έργα του Άχελώου, πιστεύουμε ότι η ποικιλία Βιρτζίνια (ποτιστική-καλλιέργεια) θα αμβλύνει το οξύ πρόβλημα των ποικιλιών Τομπέλια Μαύρα και δευτερευόντως των BURLEY, εφόσον δεν αρθούν οι αρνητικές συγκυρίες (οικονομική κρίση, παγκόσμια υπερπαραγωγή) και η Κοινοτική θέση απέναντι στα Ελληνικά Μιέρλεϋ (χαμηλά PRIM).

• Πρόβλημα διάθεσης.

Η εμπορία των αχλαδιών γίνεται κύρια από τους τόπους τους περιλαμβανόμενους σε ποσοστό 97% περίπου. Οι έμποροι των λαχαναγορών και τοπωτών αγορών παίρνουν σταδιακά το προϊόν και η εγκαθάρτιση λογαριασμού γίνεται όταν πουληθεί στην αγορά σε ποσοστό 60% περίπου. Σε ποσοστό 25-30% γίνεται απευθείας συναλλαγή με εμπόρους και σε ποσοστό 10% περίπου από συνεταιρισμούς (Μαγνησία).

2. Πολιτική για το προϊόν.

Τα τελευταία χρόνια (1983, 1984, 1985) δεν παρουσιάστηκε ανάγκη να ληφθούν εθνικά μέτρα και το προϊόν διατέθηκε ευχερώς στην εσωτερική αγορά, σε τιμές ικανοποιητικές για τον παραγωγό.

Το Κοινωνικό καθεστώς προβλέπει.

- Τιμές αναγωγής έναντι τρέτων χωρών, που ισχύουν κατά την περίοδο Ιουλίου-Απριλίου για προϊόν Ι ποιότητας κατηγορίας.
- Θεσμικές τιμές (βάσεις και εξαγοράς) από τις οποίες προκύπτουν οι τιμές απόσυρσης και είναι αποθαρρυντικές για την εφαρμογή εκτεταμένων αποσύρσεων.
- Για τις ποσότητες αχλαδιών της ποικιλίας Williams (μόνο) που βιομηχανοποιούνται χορηγείται επιδότηση στο μεταποιητή, με την υποχρέωση, αυτούς, να εξασφαλίσουν στον παραγωγό, τουλάχιστο μία ελάχιστη τιμή που καθορίζεται από την Ε.Ο.Κ. Η Κοινότητα έχει βάλει προσπάθεια για τη μεταποίηση της, ανωτέρω ποικιλίας.

3. Προοπτικές του κλάδου για την περιοχή της Θεσσαλίας.
Πρόβλημα-προτάσεις.

Η επέκταση της αχλαδιάς στην περιοχή θα αντιμετωπίσει προβλήματα που είναι η αλλαγή νοοτροπίας των παραγωγών (από εκτατική σε εντατική καλλιέργεια) τόσο ως προς την τεχνική καλλιέργειας όσο και ως προς την εμπορία. Επίσης θα απαιτηθούν σημαντικά κεφάλαια (εγκατάσταση νέας φυτείας αχλαδιάς 60.000 όρχ./στρ.). Επειδή η παραγωγή αχλαδιών, σε επίπεδο χώρας, επαρκεί για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της εσωτερικής κατανάλωσης και περαιτέρω αύξηση της παραγωγής ενδεχομένως να μας οδηγήσει σε σημαντικές αποσύρσεις, με τις γνωστές ήδη κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις από άλλες δενδρώδεις καλλιέργειες, προτείνεται η αναδιάρθρωση της υφισταμένης κατάστασης των αχλαδιών μας, με κατάλληλες ποικιλίες στις ίδιες εκτάσεις χωρίς περαιτέρω επέκτασης.

Μήλα

1. Η καλλιέργεια της μηλιάς παρουσιάζει αυξημένες τόσο όσον αφορά την έκταση, όσο και την παραγωγή. Τα βασικά κέντρα παραγωγής βρίσκονται στη Β. Ελλάδα (Ημαθία, Πέλλα, Καστοριά) και στη Θεσσαλία (Λάρισα, Μαγνησία).

2. Η Θεσσαλία συμμετέχει στη συνολική έκταση και παραγωγή της χώρας με ποσοστά

51 - 7
Ροδάκινα
κίνου της χώρας είναι 3% και 2% περίπου αντίστοιχα. Τα κύρια κέντρα παραγωγής της είναι στη Ιάβρια όπου παράγεται κύρια συμπύρηνο ροδάκινο. Πρόκειται κύρια για φυτέες κανονικών δενδράντων που αφεύδονται σχεδόν στο σύνολό τους.

3. Η καλλιέργεια της ροδακινιάς είναι διατηρούμενη. Επιδιώκεται γι' αυτό η συγκράτηση του όγκου παραγωγής στις 450 χιλ. τόν. που ορισμένες φορές ήδη έχει ξεπεραστεί. Επίσης, η προώθηση δραστηριοτήτων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και η προσαρμογή της στις απαιτήσεις της αγοράς με την εμφύζωση ανεπιθύμητων και την εγκατάσταση επιθυμητών ποικιλιών. Η υλοποίηση του στόχου αυτού επιδιώκεται με το συνδυασμό εφαρμογής του ετήσιου προγράμματος προσαποτολισμού της φυτικής παραγωγής και του κοινοτικού διαρθρωτικού κανόν. 797/85 που προβλέπει την υποβολή και έγκριση ΣΧΕΔΙΩΝ ΒΕΛΤΩΣΗΣ καθώς και την πιθανή εφαρμογή των Ολοκληρωμένων Μεσογειακών Προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά προβλέπεται για το Ν. Αφρικής η εμφύζωση και εγκατάσταση νέων ποικιλιών 500 στρ. αντίστοιχα.

4. Το ροδάκινο (πλην νεκταρίνι) είναι στην Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) καθώς και στο σύστημα τιμών και παρεμβάσεων. Επίσης στην ΚΟΑ για τα μεταποιημένα προϊόντα η οποία προβλέπει τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης στον μεταποιητή με την προϋπόθεση καταβολής μιας ελάχιστης τιμής στον παραγωγό. Για την ομαλή απορρόφηση της παραγωγής και τη στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών καθορίζονται κάθε χρόνο θεσμικές τιμές καθώς και τιμές αναφοράς για την προστασία της Κοινοτικής παραγωγής από φθηνές εισαγωγές προέλευσης τρίτων χωρών. Ενοείται επίσης η σύσταση Ομάδων Παραγωγών με την χορήγηση οικονομικών κινήτρων.

5. Οι προοπτικές επέκτασης της ροδακονοκαλλιέργειας στη Θεσσαλία μέσα από προγράμματα εθνικά ή κοινοτικά είναι περιορισμένες. Δεν αποκλείεται όμως να γίνει επέκταση με πρωτοβουλία των ίδιων των παραγωγών λόγω εξασφάλισης ικανοποιητικού εισοδήματος κύρια από την ΚΟΑ των μεταποιημένων φρούτων και λαχανικών.

Αμυγδαλιά

Η από πενταετίας και συνεχιζόμενη μέχρι σήμερα πολιτική του Υπουργείου Γεωργίας είναι η διατήρηση της αμυγδαλοκαλλιέργειας και όχι η προώθηση της παρά μόνον για την εγκατάσταση δοκιμαστικών και αποδεικτικών φυτειών νέων ποικιλιών και υποκειμένων για την μελέτη της προσαρμοστικότητας των στα διάφορα εδαφοκλιματικά περιβάλλοντα.

Οι λόγοι που επέβαλαν την αναστολή της επέκτασης είναι ότι το προϊόν ξεπέρασε τα όρια της αυτάρκειας μας (32.000 τόνοι περίπου) και έφτασε σε επίπεδο 45.000

3. Εθνική πολιτική για το προϊόν

Η πολιτική μας για τις καλλιέργειες αυτές είναι η διατήρηση των εκτάσεών τους στα επίπεδα που είναι σήμερα με σύγχρονη αύξηση των αποδόσεών τους που θα είναι αποτέλεσμα βελτίωσης των διαρθρώσεων και των καλλιεργητικών συνθηκών.

4. Κοινοτική πολιτική για το προϊόν

Τα επιτραπέζια σταφύλια υπάγονται στην κοινή οργάνωση αγοράς των κτηνών οπωροκηπευτικών ενώ οι ριζώματα στην κοινή οργάνωση της αμπελοοικονομικής αγοράς.

Η καλλιέργεια της αμπέλου γενικά είναι διατηρούμενη στην Κοινότητα, όπου, όπως είναι γνωστό, υπάρχουν σοβαρές δυσκολίες στην διάθεση των κρασιών και της Κορινθιακής σταφίδας.

Στην χώρα μας εφαρμόζουμε τον Καν. (ΕΟΚ) 777/85 που αφορά την οριστική εγκατάλειψη της αμπελοκαλλιέργειας για ορισμένες ποικιλίες, που λόγω δυσμενών εδαφοκλιματικών συνθηκών δεν ωριμάζουν με αποτέλεσμα να οδηγούνται στην αποκοπή ή που δεν επιζητούνται πια στην αγορά, λόγω ανεπιθυμητών χαρακτηριστικών.

Βρίσκεται τέλος στο στάδιο έναρξης εφαρμογής ο Καν. (ΕΟΚ) 895/85 που αναφέρεται στην βελτίωση των αμπελοοικονομικών διαρθρώσεων στην Ελλάδα, βάσει του οποίου θα αναδιαρθρωθούν 200.000 στρ. αμπελώνων, με την εφαρμογή του οποίου αναμένεται βελτίωση των δομών και ομαδοποίηση των αμπελώνων σε μεγαλύτερα τεμάχια περισσότερο παραγωγών.

5. Προοπτικές του κλάδου για την περιοχή της Θεσσαλίας

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Μετά από προφορική συνεννόηση με τους ειδικούς του Ινστιτούτου Αμπέλου και τη Δ/ση Μεταποίησης και Αγορών και ύστερα και από όσα εκθέσαμε παραπάνω η επέκταση των επιτρ. σταφυλιών και οινωπέλων στην Θεσσαλική πεδιάδα δεν κρίνεται σκόπιμη αφενός μεν λόγω μη ιδεωδών εδαφοκλιματικών συνθηκών, αφετέρου δε λόγω της εθνικής και κοινοτικής πολιτικής που ακολουθείται στον τομέα αυτό.

Ελιά

1. Γενικά

Η ελαιοκαλλιέργεια θεωρείται σε εθνικό επίπεδο διατηρούμενη καλλιέργεια, δεν εφαρμόζονται κίνητρα για την επέκτασή της, ενώ παράλληλα από την Κοινοτική νομοθεσία παρέχεται το δικαίωμα ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου στις εκτάσεις που ήταν φυτευμένες με ελαιόδενδρα την 1.1.1981.

Η ελαιοκαλλιέργεια χαρακτηρίζεται από υψηλό κόστος παραγωγής, αδυναμία εφικτότητας των καλλιεργητικών εργασιών σε πολλές περιπτώσεις.

2. Χρυσταλένη Κατάσταση

Από τους πίνακες 50 και 51 φαίνεται ότι η ελιά αντιπροσωπεύει μικρό ποσοστό της έκτασης και παραγωγής της περιοχής, με εξαίρεση το Ν. Ήγυρησας, γεγονός που οφείλεται στη δυσκολία προσαρμογής του δένδρου στο περιβάλλον της περιοχής, και το χαμηλό εισόδημα που αποδίδει ο τομέας σε σχέση με άλλες δυναμικότερες καλλιέργειες που αναπτύσσονται στην περιοχή.

3. Πολιτινή που εφαρμόζεται στο προϊόν

Για το ελαιόλαδο υπάρχει Κοινή Οργάνωση Αγοράς, που αφορά γενικότερα τον τομέα των λιπαρών ουσιών.

Για την επιτραπέζια ελιά εφαρμόζονται εθνικά μέτρα προστασίας για τα οποία έχει συμφωνήσει η Κοινότητα.

Τα μέτρα αυτά έχουν στόχο την εξασφάλιση δίκαιου εισοδήματος στους παραγωγούς και προώθηση των εξαγωγών του προϊόντος.

4. Προοικτινές του Κλάδου

* Η επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας στην περιοχή δεν συνιστάται γενικά, με εξαίρεση τους κάποιες περιοχές που το μικροκλίμα επιτρέπει την ανάπτυξη του δένδρου.

Κηπευτικά

1. Πατάτα

Η πατάτα στην Ελλάδα παράγεται τρεις φορές το χρόνο και ανάλογα με την εποχή συγκομιδής χαρακτηρίζεται σαν:

- Ανοιξιότικη με εποχή συγκομιδής Απρίλιο - Μέσα Ιουλίου.
- Θερινή " " " Ιούλιο - Σεπτέμβριο.
- φθινοπωρινή " " " Οκτώβριο - Ιανουάριο.

Γενικά η καλλιέργεια της πατάτας στη χώρα μας γίνεται με σκοπό να καλύψει τις ανάγκες της εγχώριας κατανάλωσης, το δε ύψος της παραγωγής των τελευταίων ετών, και των τριών εσοδειών, ανταποκρίνεται στο σκοπό αυτό.

Η πατάτα είναι διατηρούμενη καλλιέργεια στο σύνολό της, και επιδιώκεται μόνο η προώθηση της ανοιξιότικης παραγωγής και η κλιμάκωση αυτής ομοιόμορφα κατά την περίοδο συγκομιδής. Συνήθως κάθε χρόνο γίνονται εξαγωγές ανοιξιότικης πατάτας κατά μέσον όρο, γύρω στους 50.000 τόνους. Οι εξαγωγές δεν αποτελούν σκοπό, γίνονται όμως για την αποσυμφόρηση της εσωτερικής αγοράς και τη συγκράτηση των τιμών σε λογικά επίπεδα για τους πατατοπαραγωγούς και κυρίως από την ανοιξιότικη παραγωγή.

- Το διαμέρισμα της Θεσσαλίας δεν χαρακτηρίζεται ως πατατοπαραγωγικό διαμέρι-

61#

σμα. Η συνολική ετήσια παραγωγή πατάτας της Θεσσαλίας κυμαίνεται γύρω στους 51.000 τόνους και καλύπτει τις τοπικές ανάγκες της περιοχής. Οι κλιματολογικές συνθήκες δεν ευνοούν την παραγωγή ποώδους ανοιχιάτης πατάτας στη Θεσσαλική πεδιάδα. Μερικά στοιχεία του κλάδου στους πίνακες 58, 59 και 60.

- Το κοστολόγιο της ελληνικής πατάτας (και των τριών ερόδειών) εξακολουθεί να είναι υψηλό παρά την εκμηχάνιση της καλλιέργειας σε ικανοποιητικό βαθμό.
- Ο βαθμός αυτοεφοδιασμού της χώρας μας σε πατάτα φαγητού ανέρχεται σε 104,5% (μ.ο. τριετίας 81-83).
- Εισαγωγές πατάτες φαγητού στη χώρα μας γίνονται περιπτώσιμα προς το τέλος του χειμώνα με αρχές της άνοιξης, είναι άνευ σημασίας, γίνονται δε εφόσον τα αποθέματα θερικής και φθινοπωρινής πατάτας έχουν εξαντληθεί με αποτέλεσμα την άνοδο των τιμών του προϊόντος.
- Στην Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) παρατηρείται μια ομαλή συνεχής πτώση και στην καλύτερη περίπτωση έκταση και στην παραγωγή πατάτας. Ομαλή πτώση παρουσιάζει επίσης και η κατά κεφαλή κατανάλωση της πατάτας.
- Οι εισαγωγές από τρίτες χώρες πατάτας φαγητού στην Κοινότητα και οι εξαγωγές σ' αυτές παραμένουν περίπου σταθερές και επηρεάζουν το ίδιο κάθε χρόνο τις προς κατανάλωση ποσότητες.
- Από τη συνολική ποσότητα πατάτας που χρησιμοποιείται στην Κοινότητα (παραγωγή ΕΟΚ + εισαγωγές) το 70% χρησιμοποιείται για ανθρώπινη κατανάλωση και το 30% για βιομηχανική χρήση, διατροφή ζώων κ.λπ.
- Ο βαθμός αυτοεφοδιασμού της Κοινότητας είναι 101,8% (μ.ο. τριετίας 1981-83). Εισαγωγικές χώρες είναι η Γερμανία, Ιταλία και Αγγλία, ενώ εξαγωγικές κυρίως η Ολλανδία που εξάγει καταπόσορο, η Ιταλία και Γαλλία.

Για τους λόγους που αναφέραμε παραπάνω, οι προοπτικές για την επέκταση της πατάτας στην περιοχή της Θεσσαλίας δεν χαρακτηρίζονται ως ευνοϊκές αλλά και δεν εδράζονται η επέκτασή της για οποιαδήποτε εποχή.

Πρόταση: Να διατηρηθεί η καλλιέργεια γύρω στα σημερινά επίπεδα για την ικανοποίηση των τοπικών αναγκών της περιοχής.

Πεπονοειδή

- Στα πεπονοειδή περιλαμβάνονται τα καρπούζια και τα πεπόνια. Τα δύο αυτά προϊόντα παράγονται στη χώρα μας υπό δύο μορφές: α) ως προϊόντα επιός εποχής υπό υψηλή ή χαμηλή κάλυψη και β) ως προϊόντα συνήθους εποχής, σε υπαίθριες καλλιέργειες. Η έκταση και η παραγωγή καρπουζιού συνολικά (μ.ο. της πενταετίας 1981-85) είναι 189.393 στρέμματα και 629.234 τόνοι αντίστοιχα. Στο σύνολο της παραγωγής το καρπούζι θεωρείται καλλιέργεια διατηρούμενη στο ύψος των 630.000

πρωτόνια αλληλεπίδραση της Σωβιετικής Ομοσπονδίας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Η Σοβιετική Ομοσπονδία είναι η μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο και ο μεγαλύτερος παραγωγός ενέργειας. Όταν η Σοβιετική Ομοσπονδία αποφασίσει να αυξήσει την παραγωγή ενέργειας, τότε η Σοβιετική Ομοσπονδία θα είναι σε θέση να αυξήσει την παραγωγή ενέργειας. Η Σοβιετική Ομοσπονδία είναι η μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο και ο μεγαλύτερος παραγωγός ενέργειας. Όταν η Σοβιετική Ομοσπονδία αποφασίσει να αυξήσει την παραγωγή ενέργειας, τότε η Σοβιετική Ομοσπονδία θα είναι σε θέση να αυξήσει την παραγωγή ενέργειας.

- Κυριότερα Κέντρα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας είναι: Θεσσαλονίκη - Χαλκιδική - Λάρισα - Φθιώτιδα - Ηλεία - Λακωνία - Αχαΐα - Εύβοια και Ηράκλειο.

Προσωπτικές Σημειώσεις - Προτάσεις

Η τομή είναι επείγουσα και πρέπει να ληφθούν μέτρα για να αυξηθεί η παραγωγή ενέργειας. Η παραγωγή ενέργειας είναι η βασική ανάγκη της χώρας και η ανάπτυξη της οικονομίας εξαρτάται από την παραγωγή ενέργειας. Η παραγωγή ενέργειας είναι η βασική ανάγκη της χώρας και η ανάπτυξη της οικονομίας εξαρτάται από την παραγωγή ενέργειας.

- Από πλευράς των εργαζομένων, η κυβέρνηση πρέπει να λάβει μέτρα για να αυξηθεί η παραγωγή ενέργειας. Η κυβέρνηση πρέπει να λάβει μέτρα για να αυξηθεί η παραγωγή ενέργειας.

Προτάσεις: Για την αντιμετώπιση της κρίσης (υπαρξιακή κρίση) προτείνεται η διατήρηση της οικονομίας και η αύξηση της παραγωγής ενέργειας. Η διατήρηση της οικονομίας και η αύξηση της παραγωγής ενέργειας είναι η βασική ανάγκη της χώρας και η ανάπτυξη της οικονομίας εξαρτάται από την παραγωγή ενέργειας. Η διατήρηση της οικονομίας και η αύξηση της παραγωγής ενέργειας είναι η βασική ανάγκη της χώρας και η ανάπτυξη της οικονομίας εξαρτάται από την παραγωγή ενέργειας.

65

Βιομηχανική τομιάτα

1. Υφιστάμενη κατάσταση

Μετά μια περίοδο (1981-85) συνεχούς αύξησης της καλλιεργούμενης έκτασης βιομηχανικής τομάτας (1981= 1.100.000 τόν., 1982= 983.142 τόν., 1983= 1.048.000 τόν., 1984= 1.433.739 τόν. και 1985= 1.286. τόν.) η εξέλιξη της καλλιέργειας περιορίσθηκε στο 1.000. 000 τόν. λόγω των περιορισμών της ΕΟΚ και της κατάστασης της αγοράς (κορεσμός και ανταγωνισμός από τρίτες χώρες).

2. Πολιτική για το παρόν

Παρά το γεγονός ότι η βιομηχανική τομάτα υπάγεται στο σύστημα επιδότησης στην παραγωγή και ότι η επιδότηση κατά το 1986 ανέρχεται σε 30,312 δρχ./κιθαρό κιλό πολτού 28-30% (έναντι 18,65 κατά το 1985) η κατάσταση του κλάδου, κατά το 1986 θεωρείται κρίσιμη λόγω των προαναφερθέντων λόγων που είχαν σαν αποτέλεσμα την δημιουργία τραστών αποθεμάτων από την παραγωγή του 1985 (145.000 τόνοι τοματοπολτού). Επιδιώκεται, μέσα στα πλαίσια των ποσοτώσεων της ΕΟΚ, η απόλυτη πλήρους επιδότησης των Ε.Κ. πράγμα που προβλέπεται να επιτευχθεί λόγω της μειωμένης φετινής παραγωγής.

3. Προοπτικές

Λόγω της εισόδου νέων τοματοπαραγωγών χωρών με ανταγωνιστικές τιμές στην αγορά και της ανεξέλεγκτης αύξησης της παραγωγής δι' προοπτικές για το εγγύς τουλάχιστο μέλλον δεν είναι αισιδοξες. Οι βιομηχανίες θα πρέπει να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να στραφούν σε πιο ελεγκτικά προϊόντα βελτιώνοντας ταυτόχρονα και τον μηχανολογικό τους εξοπλισμό.

4. Προτάσεις

Η καλλιέργεια θα πρέπει να σταθεροποιηθεί στις 180.000 στρέμ. (επίσια παραγωγή 1.000.000 τόν.) για τα επόμενα 2-3 έτη. Στη συνέχεια και εφόσον βελτιωθεί η κατάσταση της αγοράς θα μπορεί να γίνει μια λογική αύξηση. Το πλεονάζον δυναμικό των βιομηχανιών και το επίοιο της καλλιέργειας επιτρέπουν την άμεση προσαρμογή στην κατάσταση της αγοράς.

Για τη Θεσσαλία (λόγω και της μη λειτουργίας ορισμένων εργοστασίων) αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα θα πρέπει να υπάρξει μια μείωση της παραγωγής κατά 10-20% τουλάχιστον για τα αμέσως 2-3 χρόνια.

59

αυτονομία

- Αύξηση της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, για κάλυψη των αναγκών της χώρας σε γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα καθώς και κατά το δυνατό, υποκατάσταση των εισαγωγών σε συντηρημένα γάλατα (εβαπορέ, σσχημαρούχο, σκόνη κ.λπ.).

- Αύξηση της παραγωγής αιγοπροβάτου κρέατος, για επίτευξη πλήρους αυτόρκειας.

- Αύξηση της παραγωγής αιγοπροβάτου γάλακτος, για κάλυψη των αναγκών της κατανάλωσης σε παραδοσιακά τυροκομικά προϊόντα και ικανοποίηση της ζήτησης για εξαγωγές παραδοσιακών ελληνικών τυριών (φέτα, κεφαλοτύρι, κασέρι).

Προοπτικές των κλάδων για την περιοχή της Θεσσαλίας για την Ελλάδα και την ΕΟΚ

Οι προοπτικές των κλάδων για την περιοχή της Θεσσαλίας, δεν διαφέρουν σημαντικά από τις προοπτικές των κλάδων για ολόκληρη τη χώρα. Συνδέονται στενά με τα εθνικά και κοινοτικά μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για την άρση των αντικοινοτήτων, με σκοπό την επίτευξη των εθνικών στόχων για τα προϊόντα της αιγοπροβατοτροφίας και βοοτροφίας.

Γενικά, όπως είναι γνωστό, οι προοπτικές είναι καλύτερες για τον κλάδο της αιγοπροβατοτροφίας που η ΕΟΚ είναι ελλειμματική σε αιγοπροβατο κρέας, και λιγότερο ευνοϊκές για το βόειο κρέας και αγελαδινό γάλα, όπου η ΕΟΚ είναι πλεονασματική.

Πρότασεις - απόψεις

Αν και υπάρχουν δυσχέρειες για την ανάπτυξη γενικά της κτηνοτροφίας της χώρας μας, ιδιαίτερα της βοοτροφίας, πιστεύεται ότι, με την άρση των διαρθρωτικών και λοιπών αντικοινοτήτων καθώς και την εφαρμογή, παρακολούθηση και συντονισμό των προγραμμάτων εκσυγχρονισμού των εν λόγω κλάδων, στα πλαίσια των κοινοτικών κανονισμών (797/85, 1975/82 και 2088/85), του Ελληνικού Ν. 1262/82 και συμπληρωματικών εθνικών κινήτρων, μπορεί να αναπτυχθεί η βοοτροφία και η προβατοτροφία, στην περιοχή των έργων της Θεσσαλίας, σε συνδυασμό με την καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυκών π.χ. καλαμπόκι, μηδική κ.λπ., πράγμα που θα αποδώσει το καλλίτερο οικονομικό αποτέλεσμα, σε συνδυασμό πάντοτε με την αύξηση της παραγωγικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Υφιστάμενη κατάσταση στη χοιροτροφία-κτηνοτροφία-μελισσοκομία

Από τους πίνακες 1, 2, 3 φαίνεται ότι:

α. Η χοιροτροφία πρέπει να αυξήσει την παραγωγή της κατά 20%.

- Αυξάνοντας την παραγωγικότητα των μονάδων που σήμερα υπάρχουν κατά 10-15%.

- Με την ίδρυση νέων μονάδων κατά 12.000 χοιρομητρες.

β. Η κτηνοτροφία είναι σήμερα αυτόρκης και σε κρέας και σε αυγά.

Επιλογές παραγωγικών κατευθύνσεων κατά τις υπό άρθευση περιόδους της Θεσσαλίας

Στα πλαίσια του κεφαλαίου αυτού θα αναφερθούν οι κύριες παραγωγικές κατευθύνσεις ενώ δεν θα αναλυθούν, τουλάχιστον σ' αυτή τη φάση, με το ενδιαφέρον των πρωτεύς της παραγωγικής κατεύθυνσης και τουλάχιστον (ή σχεδόν τουλάχιστον) εργασιών της ίδιας παραγωγής σε άλλο σημείο της χώρας ⁽¹⁾.

Θα αναφέρουμε παρακάτω τους κύριους περιοριστικούς παράγοντες που σχετίζονται με κάθε μια από τις επιλογές που αναφέρθηκαν στα συμπέρασμα των προηγούμενων κεφαλαίων.

1) Φρούτα και λαχανικά

Στα φρούτα, βασικός ελλειμματικός τομέας σε επίπεδο ΕΟΚ είναι τα εσπεριδοειδή που όμως δεν μπορεί να αποτελέσει επιλογή για λόγους αφενός κλιματολογικών κ.λπ. συνθηκών, αφετέρου δε διότι και στον τομέα αυτό παρά την ελλειμματικότητα έχουμε έντονο ανταγωνισμό από προτιμησιακές εισαγωγές.

Για άλλα φρούτα και λαχανικά οι δυνατότητες επέκτασης είναι περιορισμένες.

2) Κάπνός

Το ενδιάμεσον εντοπίζεται κύρια σε ζητούμενες στην αγορά ποικιλίες (π.χ. VIRGINIA) σε σχετικά περιορισμένη κλίμακα.

Θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα και τα όρια μιας τέτοιας κατεύθυνσης.

3) Βαμβάκι

Κύριο πρόβλημα η ύπαρξη ορίου εγγυημένης ποσότητας που έχει ήδη σήμερα εξαντληθεί (παραγωγή ίση με το όριο). Η υπέρβαση του ορίου (752.000 τόνοι στην ΕΟΚ-12) επιφέρει αναλογική πρόσ την υπέρβαση μείωση της ενίσχυσης, της τιμής παραγωγού, και κατά συνέπεια του εισοδήματος του παραγωγού.

Το όριο αυτό είναι δυνατόν να τροποποιηθεί (απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών) και υπάρχει ήδη μια ένδειξη (πράσινη βίβλος) για πρόθεση της Επιτροπής να "ευνοήσει" το βαμβάκι.

Είναι προφανές ότι ακόμη και με τις πιο αισιόδοξες προβλέψεις η αύξηση του ορίου θα είναι περιορισμένη (10-20%).

Άρα οι δυνατότητες ανάπτυξης και του τομέα αυτού είναι περιορισμένες.

(1) Πρόκειται για κίνδυνο υπαρκτό, που όμως αλλάζει τελείως το πλαίσιο εξέτασης. Αξίζει τον κόπο να διερευνηθούν τα όρια και οι επιπτώσεις τέτοιων υποκαταστάσεων π.χ. ραγδαία επέκταση βαμβακιού, εφαρμογή συνυπευθυνότητας, πώση εισοδημάτων, εγκατάλειψη της καλλιέργειας από ορισμένες εμπεταιλεύσεις, άρση μέτρων συνυπευθυνότητας, οριστικοποίηση της μετατόπισης της παραγωγής στο χώρο.

4) Πλάκας

Και εδώ η αύξηση της παραγωγής πέραν του κοινοτικού κατωφλίου οδηγεί σε μείωση της ενόχλησης και έμμεσα του εισοδήματος του παραγωγού.

Ενδεχόμενο ουσιαστικής αύξησης του κατωφλίου δεν διαφαίνεται, ενώ αντίθετα υπάρχει πάντα κίνδυνος μείωσης της ενόχλησης λόγω της επέκτασης της παραγωγής σε άλλα ΚΜ (Γαλλία-Ιταλία). Οπωσδήποτε όμως οι προοπτικές του ηλιανθου είναι λιγότερο δυσμενείς απ'ότι στους άλλους ελαιούχους σπόρους.

Με δεδομένο ότι θα υπάρξει τάση διεύρυνσης της ζήτησης στην εσωτερική (ελληνική) αγορά (και σε έλαιο και σε πλακούντες) η καλλιέργεια αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί επιλογή και να προωθηθεί μια σχετικά περιορισμένη επέκτασή της, ιδίως στην περίπτωση που θα επιλεγεί η κτηνοτροφία σαν βασική παραγωγική κατεύθυνση.

5) Καλαμπόκι

Το προϊόν υπόκειται σε "φόρο συνυπευθυνότητας" (φόρος στην παραγωγή). Η αύξηση της παραγωγής καλαμποκιού εξετάζεται κύρια κάτω από το πρίσμα της συμμετοχής του στα σιτηρέσια (περίπτωση ανάπτυξης κτηνοτροφίας) χωρίς τη μεσοβέβηση παρέμβασης ή μεταποίησης, στάδια κατά τα οποία συλλαμβάνεται ο φόρος.

6) Σανοδοτικά φυτά: Η ανάπτυξη των σανοδοτικών καλλιεργειών (π.χ. μηδικής) θα ευνωηθεί από την εκτέλεση των αρδευτικών έργων, αλλά αφού συνδυαστεί με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

7) Οπωροκηπευτικά

Δεν συνιστάται η επέκταση των προϊόντων της κατηγορίας αυτής, παρά μόνο η διατήρηση στα σημερινά επίπεδα ή μικρή επέκταση μερικώς, όπως αναφέρθηκε στο ειδικό κεφάλαιο. Το τελευταίο, όμως, είναι ανεξάρτητο από την εκτέλεση των έργων.

8) Κρέας/ζωοτροφές

Ύστερα από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι οι μόνες παραγωγικές κατευθύνσεις, που μπορούν να επιλεγούν ως βασική παραγωγή, είναι εκείνες της κρεοπαραγωγής (κύρια βόειου) και των ζωοτροφών (βασικά καλαμπόκι, μηδική).

Ο προσανατολισμός πρέπει να είναι η δημιουργία μικτών εμεταλλεύσεων και αυτό για να αποφεύγεται η καταβολή φόρου συνυπευθυνότητας για τον αραβόσιτο, για να είναι εξασφαλισμένη η διατροφή των ζώων ιδίως σε περιόδους αιχμής και για να γίνεται οικονομικότερη αξιοποίηση των ζωοτροφών.

Επισημαίνεται πάντως η λειτουργία σημαντικότερων περιοριστικών παραγόντων:

- 13
- ιστορικοί και κοινωνικοί παράγοντες που χαρακτηρίζουν το γεωργικό δυναμικό της περιοχής (υφιστάμενη εκτατική γεωργία)
 - κίνδυνος εξειδίκευσης της παραγωγής προς άλλες καλλιέργειες για τις οποίες υπάρχουν διαφόρων μορφών περιορισμοί, περισσότερο ή λιγότερο δραστηριοί, σε βάρος αντίστοιχων καλλιεργειών άλλων ελληνικών περιοχών με χαμηλότερη ανταγωνιστικότητα,
 - κίνδυνος εξειδίκευσης προς αμιγείς εμμεταλλεύσεις ζωοτροφών,
 - αναπόφευκτη παραγωγή γάλακτος, ιδίως τα πρώτα χρόνια, που θα οδηγήσει στην καταβολή υπερείσφοράς, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς κανονισμούς.

Μετά το παραπάνω είναι σκόπιμο να διερευνηθούν:

- Το άριστο μέγεθος και ο τύπος των εμμεταλλεύσεων ώστε να είναι ανταγωνιστικές στη μεγάλη κοινοτική αγορά.
- Ο κατάλληλος συσχετισμός τιμών/εισοδημάτων για να επιτυγχάνεται αυθόρμητα
- Οι ενδεδειγμένες τιμές και τα επίπεδα ολιγονομικών και κοινωνικών κινήτρων.

Τέλος σημειώνεται ότι ο προσδιορισμός των εκτάσεων που θα καλλιεργηθούν π.χ. καλαμπόκι, μηδική, και των εκτάσεων που θα αντικαταστήσουν την σημερινή παραγωγή δεν γίνεται στη μελέτη αυτή, αλλά ανήκει στις ειδικές γεωοικονομικές μελέτες που θα γίνουν σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.